

Ženo so kmalu položili v grob in poslej je bil Repnik še bolj prost. Igral je in pil in pil in igral. Tako je šla polagoma živina iz hleva. Gozde in travnike je poprodal. Naposled so se oglasili še upniki in Repnikovina se je razlezla.

Še bi bil izhajal, a neka tajna moč mu ni dala. Šlo je dalje: pil in igral, igral in pil. Nevedé, kdaj, je postal berač. In vzel je palico pa šel za kruhom.

Danes sedi pred rodnim domom.

Razni spomini mu vstajajo v duši. Glasno mu zvené v uho besede nesrečnega Navrèta: „Bog vas ne kaznuj, oče! Da bi vam nikdar ne presedala koščena miza, zaradi katere pehate celo družino v nesrečo in bedo.“

Premišljal je, kaj naj bi bile pomenile one besede.

Iz zamišljenja ga vzdrami hlapec, ki je šel mimo.

„Taka miza pa ni prijetna, oče! Mari bi dejali skledo na klop, pa ne na kolena!“

„Hvala ti za pouk in opomin“, zavrne ga Repnik. „Veš, sedaj vem, kaj je koščena miza, katere sem nekdanj toliko želel! Moja kolena so miza, — koščena miza. — Z njimi moram držati skledo, ker druge mize nimam. O, Navrè je prav govoril! Preseda mi ta miza, res mi preseda! Saj je trda, pretrda — kdor jo mora rabiti!“

In pokašljevaje je drsal po vasi.

Andrej Rapè.

Jasni in temni dnevi.

(Povest v pismih. — Spisal Angelar Zdénčan.)

XII.

Ljubljana, dné 10. svečana 1886.

Ljuba mati!

Počasi se mi vrača v srce tolažba po izgubljenem očetu. Nisem se mogel izlepa privaditi misli, da ne bom nikdar več v življenju videl obličja svojega roditelja. Res je, da so zapravljali premoženje, a bili so bolj zapejlani. Vem, da niso delali iz hudobije. Nas otroke so pa pristrčno ljubili in lepo učili. Bog daj, da se snidemo vsaj spet nad zvezdami!

V šoli mi gre dobro in upam, da me boste podpirali še nekaj let: saj bo čimdalje boljše in lažje. Sedaj bom prosil za neko ustanovo, ki jo od-dajajo škof sami. Naš vodja so dejali, da me bodo priporočili.

Tudi brat Tone mi je poslal kratko pismo. Piše mi, da me bo po svoji moči podpiral. A toži, da je sedaj težko gospodariti, ker je vse zane-marjeno po rajnem očetu. Pa imam vendar najboljše upanje, da končam svoje učenje in se čez nekaj let posvetim stanu, kakor želim jaz in Vi.

Včeraj smo dobili izpričevala. Tudi letos sem dovršil šolo z odliko. Dal Bog, da bi bil tudi v Njegovih očeh odličen: to bi me še bolj veselilo.

Žalostno vest sem dobil od sestrice iz Bistrice. Piše mi, da ni več prav zdrava od tistega časa, odkar je bila doma na pogrebu. Vedno pokašljuje, glavo ima težko, in v prsih jo tišči. Pa saj je gotovo tudi Vam že o svoji boleznì sporočila. Jaz se zanjo bojim, ker je slabotnega telesa, in se je lahko prime sušica. Tudi očetova smrt jo je gotovo potrla in ji pripomogla k boleznì. Molimo zanjo, da jo nam ohrani, ker je pridna in razumna. Lahko bo kedaj pri meni.

Tako Vam imam poročati le malo veselih stvari, več pa grenkih in tožnih. A tolažimo se: to trpljenje je morda predhodnik lepših dni, ki bodo kdaj nastopili za našo hišo. Sicer pa, kogar Bog tepe, tega ljubi. Ta misel naj nas vse tolaži.

Pišite kaj kmalu

pozdravljajočemu Vas

Ivanu Dobravec.

XIII.

Bistrica, dně 15. malega travna 1886.

Ljuba Anica!

Pomlad je spet. Kako po polju vse cvetè, kako po drevju vse brsti, kako na mojem oknu ptički žvrgolé - Vse diha in smeje življenje. A v meni ni pomladi; zame se je pričela jesen in padla bom v grob, kakor odpade rumen list raz vejo. Ko ne morem zjutraj ali zvečer zaspati radi kašlja, takrat mislim na pomladno življenje in na svojo — bolezen.

In takrat si zmislim, kako bom ležala v ozki jami: mlada in še tako hrepeneča po življenju. In takrat se razjokam globoke žalosti.

A čemu bi Ti budila žalne spomine? Raje Ti povem, kako je vse to prišlo. Saj veš, kako je bila letošnja zima mrzla. Jaz sem stregla očetu v boleznì, hodila in letala iz gorke sobe na studenec in se tako prehladila. In žalost in solze so mi še pospešile bolezen. Jela sem kašljati, glava me boli, v prsih tišči in zlasti zjutraj in zvečer me stresa mraz. Začela sem piti ribje olje in rabiti vsakovrstna zdravila. Teta so zeló v skrbeh zame in mi ne pusté dosti delati. Teto imam silno rada. Imela sem upanje, da bom še ozdravela, a tudi to upanje je izginilo. Čuj! K nam hodi na počitnice iz Dunaja nek tetin sorodnik, ki se uči za zdravnika. Prav prijazen je in učen je videti, ker ima že očala. Tudi o letošnjih velikonočnih počitnicah je bil tu. Jaz ga kličem: gospod doktor Š. Tako so mi teta veleli.

Enkrat sta bila sama v družinski sobi: teta in gospod doktor. Jaz sem v sosednji sobi gledala perilo. In takrat pravi — slišala sem dobro — gospod doktor teti:

„Anica, pripravi se! Mimica ne bo več dolgo v Bistrici pri nas!“

„Zakaj pa ne?“

„Zato, ker jo bodo oddali v Hrovaco na pokopališče. Sušico ima in ni jo mogoče več rešiti“, pravi doktor.

Meni je zastala za trenutek kri, tako sem se prestrašila te smrtne ob-sodbe.

Tedaj je proč življenje moje! Ločiti se moram od matere, tete, Tebe, Bistrice in vseh prijateljic za vedno! Ali ni ta zavest prebridka? In morda me ne boš več videla, in jaz Tebe tudi ne.

Ali res ne? Ali res ne nikdar več? O pač! Saj se bomo videli v ne-besih. In glej, ta misel me tako potolaži, da sem spet vsa vesela in udana v svoji bolezni.

Vendar bi Te še rada videla pred smrtjo. Pridi, če moreš; saj ni taka dalja od Ravan do sem. Jaz ne morem nikamor. Rada bi videla vse: mater, sestre, bratca Janeza, sploh vse.

Pridi, pridi!

Težko Ti pišem. Če bom kaj boljša, Ti že sporočim, če ne boš prišla sama. Pomlad je spet, a zame ni pomladi. Mene objema zimski hlad in kmalu me bo smrtni hlad v jami.

Moli zame, da srečno umrjem in pridem k Jezusu in Mariji.

Pozdravljena

od umirajoče

Mimice Dobravec.

Pozdrav pomladi.

Ob koči starec sivolasi
V pomladni dan strmi zavzet,
Mladosti v njem budé se časi,
Ob cvetu pestri gleda cvet.

Oko vzžari mu, duša vstaja,
Krog usten plava mu nasmeh;
Pred njim pa dece tropa raja,
Kot on je rajal v davnih dneh.

Kot on je rajal! . . . „O spomini,
Naj z vami vrne se mladost,
Pomlad, še enkrat mi zasini:
Mladosti pijem naj sladkost!

Oj z novo vesno — nove želje!
Pač mnogo zrl sem že pomlad,
Okušal njih radost, veselje,
Poln v mladem srci mladih nad . . .

Spolnile mnoge so se nade,
In mnog mi v grob je legel up!“
V oko se solza mu prikrade —
Spomin izžel jo je gorjup . . .

Andr. Rapé.

